

శ్రీ ర మ్మ.

కేరళ ప్రశ్న ము

అలూరు వాసుదేవదైవజ్ఞకృత
అంధ్ర తాత్పర్య సహితము.

PRESENTED BY
C. S. MURTHY
RETD. HEAD MASTER, KYALI

కన్నుళిరి.

వావిళ్ల రామస్వామికృష్ణులు అండ్ సన్స్ వారిచే

ప్రకటితము

All Rights Reserved]

[Rs 0-4-0

Printed by
V. VENKATESWARA SASTRULU
of V. RAMASWAMY SASTRULU & SONS,
AT THE 'VAVILLA' PRESS
Madras.

విజ్ఞప్తి.

కత్తిపట్టినవారెల్లరు రాజు లని తలంచినట్లు పంచాంగము పట్టినవా రెల్లరు జ్యోతిశ్శాస్త్ర పారంగతు లని తలచుట యసమంజసము. ఈ శాస్త్రము సిద్ధాంత జ్యోతిషరూఢ ముహూర్త వాస్తు ప్రకరణంబు లని యైదు ప్రకరణంబులతో నొప్పుచున్నది. వీనిలో నొక ప్రకరణం బెఱింగినవాఁడు మఱి యొకప్రకరణం బెఱుంగఁడు. రెండు ప్రకరణంబులు తెలిసినవాఁడు మఱి రెండు ప్రకరణంబు లెఱుంగఁడు. అట్లున్న ప్రకరణంబులు తెలిసినవాని నమరగురుం డని చెప్పనొప్పును గదా. అట్లుండఁగాఁ బంచాంగములోని తప్పులు సవరించుకొనుటకు శక్తుఁడు కానివాఁడు లగ్నస్ఫుట నక్షత్రస్ఫుటాదు లెట్లు సేయగలఁడు? అందుమీఁద నడుగువారికి గ్రహకారకత్వం బెఱింగి. ఫలాఫలము లెట్లు వచింపఁ గలఁడు? “తిలకం డుల న్యాయంబువోలె (బియ్యము నూవులు గలసినట్లు)” నారూఢ ప్రకరణము తెలిసియుండువాఁడు జ్యోతిష ప్రకరణంబునం బ్రవేశించి యారెండు ప్రకరణములు కలిపి చెప్పిన మాత్రంబున జ్యోత్యం డన జనునే? చిన్ననాట నుండి మహేశ్వరశాస్త్రులని పిలుచుటవలన నతఁడు శాస్త్రులు కానేరఁడు. శాస్త్రపరిజ్ఞాన ముండువానికి శాస్త్రులనుటకు సరిదియంబుండదు గదా.” కాబట్టి శాస్త్రపరిజ్ఞాన మొక్కింతయేని యెఱుంగనివానిం జూచి జాతక మిచ్చి యభీష్ట మడుగుటం జేసి, యతఁడు తనకుఁ దెలిసినట్లు తాఱుమాఱుగ నేదియో యొకటి చెప్పుటయును, తన యభిప్రాయమున కది సరిగా లేకుండుటయును, అందువలన నతఁడు చెప్పిన జ్యోత్య మబ

జ్ఞానదికక మాసాద్య వర్తిం కృత్వా తదక్షరైః, 2
 స్వరస్మేహేన సంయోజ్య జ్వలయే దుత్తరేంధ్రనైః.
 తా. జ్ఞానం బనెడుదీపంబున బొంచి, ప్రశ్నాక్షరంబు
 లనువత్తికే బ్రశ్నస్వరము లనెడు చమురు బోసి ఉత్తరంబకు
 సమిధలవలన వెలిగింపవలయును.

శ్లో. యదుపచితమన్యజన్త ని శుభాశుభం తస్యకర్తణ్యప్రాప్తిం, 3
 వ్యంజయతి శాస్త్రమేత త్రమసి ద్రవ్యాణి దీప ఇవ.
 తా. చీకటిం గలద్రవ్యమును దీపము వెలిగించిన
 దెలిసినట్లు జన్మాంతరశుభాశుభకర్తృఫలములు ఈశాస్త్రము
 వలనఁ దెలియనగును.

శ్లో. లోకస్యైవ హితార్థాయ దివ్యచూడామణి ర్తయా, 4
 వక్ష్యతే విబుధార్థానాం శృణుభ్యం స్థిరచేతనా.
 తా. లోకంబునకు మేలుగల్గుటకును, బ్రయోజనంబు
 లకుఁ జూడామణిరత్నతుల్యం బగు నీ గ్రంథము నాచేతఁ జెప్పఁ
 బడుచున్నది. “ఓ విద్వాంసులారా ! నుస్థిరబుద్ధి గలవారై
 వినుండు ?

శ్లో. చిత్తే యత్తం ధాతుబద్ధం శరీరం 5
 నష్టే చిత్తే ధాతవో యాంతి నాశమ్,
 తస్మా చ్చిత్తం యత్నతో రక్షణీయం
 స్వసేచిత్తే వృత్తయ స్సంభవంతి.

తా. సప్తధాతు వికారంబగు శరీరము మనసునకు నధీనం
 బయినది. అట్టి మనస్సు నష్టంబయినచో నాధాతువులు నష్టంబు
 లగును. అందువలనఁ బ్రయత్నముచేతఁ జిత్తము రక్షింపఁ

దగినది. చిత్తము స్వస్థంబుగ నుండినచో మంచిబుద్ధి కలుగక మానదు.

శ్లో. సైతజ్ఞేయం దుర్విసేతాయ కాతు
శ్లాసం గుప్తం తద్ధి సమ్యక్భూయ,
అస్థానే హి స్థావ్యమా సైవ వాచాం
దేవీ రోహాన్నిర్దహే శ్నోచిరాయ.

6

తా. ప్రశ్నశాస్త్రశ్లాసమును దుష్టునికొఱు నీరాదు. అది గుప్తుగ రక్షింపఁబడునట్టులయిన మంచిఫలముకొఱు కనును. అయోగ్యస్థానంబున నుంచినట్లయిన నానరస్వతి త్వరితంబుగఁ గోపించి దహింపఁజేయును.

శ్లో. వినయావసతా యదీయమానా
ప్రభవే త్కల్పలతేవ సత్ఫలాయ,
ఉపకృత్యనుచింతకాని శాస్త్రా
ణ్యుపకారస్య పదం హి సాధురేవ.

7

తా. వినయంబుగల సమర్థున కీయఁదగును. అది కల్పలత వలె మంచిఫల మీఁగలదు. శరోపకారార్థంబులుగా శాస్త్రంబులు చెప్పఁబడినవి. ఉపకరించుటకు సత్పురుషుండు పాత్రుఁడగుచుండు.

శ్లో. ఆనర్థే చా వ్యవిక్వాసే నాస్తికే చాలికంకిని,
ప్రశ్నోత్తరం న వక్తవ్య ముక్త మప్యథ నిష్ఫలమ్.

8

తా. ప్రశ్నచెప్పెడు బోధిత్వికాస్తజ్ఞునకు "అర్థము" అనఁగా శక్త్యనుసారంబుగ దక్షిణతాంబూల ఫలంబులియ్యక వ్యర్థంబుగ నెదుగువాఁడు అధికప్రసంగి యనఁబడుటగాక, ప్రవర్థి క్తిలేనివాఁడనియ, నమృతము లేనివాఁడనియు, శాస్త్రము

కల్లయని కలంచువా డనియుఁ జెప్పఁబడును అట్టివాని నక్ష
రంబు చెప్పుటకు సమకట్టరాదు. చెప్పినను వారి కట్లు ఫలించు
నట్లే. సత్య కొర దయా యుక్తో చేపతో పానక స్పృహ,
అత్యాకాపర్జిత ప్రస్య వాస్పిన్ధి ధృవతి క్రుశ్చ.

తా. జ్యోతిశ్శాస్త్రజ్ఞుఁడు ఎప్పుడుగాని దయగల్గినవా
డై సదాచారసంపన్నుఁడై అత్యాకరేనివాడై చేపతో పానక
దులు చేయుచుండినచో వాస్పిన్ధి కలవా డగును.

శ్లో. కించి ద్విక్లాత మచ్ఛర్థం నుఖం బహు నమీరయేత్,
మహాత్కర్మం న పత్రశ్యం కిదిత్కర్మం తు నూచయేత్.

తా. శుభఫలము గొంచెముగా నుండినను గొప్పగాఁ
జెప్పవలయును. గొప్పకర్మంబు చెప్పరాదు. అట్టి కర్మము కర్మ
ట్టుండినచో నొకవ్యాజమున నూదించవలెను. అట్లుగా అమన
వచ్చినవారికిఁ జెప్పుదుండ మహిమొకరి మూలములఁ జెప్పించ
వలయును.

శ్లో. రాజప్రోహం చ చోరశ్యం స్త్రీవోదం దివి బభృచ్ఛ,
అనర్థాపాదకం కర్త వ్లాత మచ్ఛర్మకాశయేత్. 11

తా. అట్లుగా రాజప్రోహము, దొంగతనము, పురుషుడు
విక్షేపవిషయము, ఇది అనర్థకార్యములను జూచుచున్న చేమట
వలన నిట్టివి కాస్త్రంబున నెఱింగినను అమనవారిఁ జెప్ప
రాదు.

శ్లో. సమర్ప్య భక్తిభావేన ఫలశాంఖాలక్షణాః,
దైవజ్ఞ మిశ్వరం బుద్ధ్యా పృచ్ఛే శ్రుత్యయశమయేత్. 12

తా. జ్యోతిశాస్త్రజ్ఞునీశ్వరునివలెఁ దలంచి ఫలతాం
మూల దక్షిణాదులు సమర్పించి, భక్తితోడను నమృతముతోడను
బ్రహ్మచేయవలయును. ఇంకఁ బ్రశ్నసూత్రమును దదర్శించును
విశదీకరించెదను.

సూత్రము:—అథాతః ప్రాశ్నికం వ్యాఖ్యాస్యామః, పృచ్ఛకస్య
వాక్యాక్షరాణ్యకారాది స్వరసంయుక్తాని గ్రాహ్యేణి, యది
తత్రాక్షరాణ్యధికాని భవంతి, బ్రహ్మణం ప్రక్షారం శ్వేత
పుష్పాన్యతమం బ్రూహీతి. క్షత్రియం నదీష్వాన్యతమాం
వదేతి, వైశ్యం దేవాన్యతమం బ్రూహీతి, శూద్రం ఫలాన్య
తమం కథయేతి, ప్రతివదేత్తదుక్త్యా తదభిమతం విజ్ఞాయ,
తదనుగుణం తత్ప్రశ్నఫలం బ్రూయాదిత్యేకే సమామనంతి.

తా. అనఁగాఁ బ్రశ్నాక్షరంబులను, స్వరములను, వేఱు
వేఱుగఁ జక్కఁగ లెక్కించి స్వరంబులకంటె నక్షరంబు లధి
కంబులుగ నుండినచో, శాస్త్రజ్ఞుఁడు పృచ్ఛకుని ప్రతి ప్రశ్న
చేయవలసినది. అదెట్లనఁగా:—“పృచ్ఛకుని జాతి విచారించి
యందు బ్రహ్మణుని తెల్లపూవులలో నొకపూవు పేరు చెప్పు
మని యడుగవలయును. క్షత్రియుని నదులలో నొకదానిం
దెప్పుమని యడుగవలెను. వైశ్యుని దేనతలలో నొకపేరు చెప్పు
మని యడుగవలయును. శూద్రుని ఫలంబులలో నొకపేరుచెప్పు
మనియు, ప్రతి ప్రశ్న చేసినవాఁడు చెప్పినదాని స్వరూపయో
గ్యతానుగుణంబుగా వానికి ఫలము గల్గునట్లుఁబోయి తెలుపఁ
దగు నని కొందఁ ఁందురు.”

కట్టయని తలంచువాఁ డనియుఁ జెప్పఁబడును. అట్టివానికి నుత్తరంబు చెప్పుటకు సమకట్టరాదు. చెప్పినను వారి కట్టు ఫలించదు.

శ్లో. సత్య కాచ దయా యుక్తో దేవతోపాసక స్సదా,

అత్యాకావర్జిత స్తస్య వాక్సీధి ర్భవతి భ్రువమ్. 9

తా. బోధిత్వాస్త్రజ్ఞుఁడు ఎప్పుడుగాని దయగల్గినవాఁడై సదాచారసంపన్నుఁడై అత్యాకరేనివాఁడై దేవతోపాసనాదులు చేయుచుండినచో వాక్కుధి కలవాఁ డగును.

శ్లో, కించి ద్విక్లాత మప్యర్థం సుఖం బహు సమీరయేత్,

మహాత్కన్ఠం న వక్తవ్యం కించిత్కన్ఠం తు సూచయేత్.

తా. శుభఫలము కొంచెముగా నుండినను గొప్పఁగాఁ జెప్పవలయును. గొప్పకన్ఠంబు చెప్పురాదు. అట్టి కన్ఠము కల్గినట్లుండినచో నొకవ్యాజమున సూచించవలెను. అనఁగా అడుగవచ్చినవారికిఁ జెప్పకుండ మఱియొకరి మూలకంబుగఁ జెప్పించవలయును.

శ్లో. రాజద్రోహం చ చోరత్వం స్త్రీదోషం విధి దర్శయ, 11

అనర్థాపాదకం కర్త క్లాత మప్యప్ర కాశయేత్.

తా. అనఁగా రాజద్రోహము, దొంగతనము, రంకుతనము, విక్షేపవిషయము, ఇవి అనర్థకార్యములను లోఁబడునట్లు చేయుట వలన నిట్టివి కాస్త్రంబున నెఱింగినను అడుగువారికిఁ జెప్పరాదు.

శ్లో. సమర్ప్య భక్తిభావేన ఫలతాంబూలవక్షిగాః,

దైవజ్ఞ మిశ్వరం బుద్ధ్యా పృచ్ఛే త్ప్రశ్నయసంయుతః. 12

తా. జ్యోతిశ్శాస్త్రజ్ఞునీశ్వరునివలెఁ దలంచి ఫలతాం
మూల దక్షిణాదులు సమర్పించి, భక్తితోడను నమృతముతోడను
ప్రశ్నచేయవలయును. ఇఁకఁ బ్రశ్నసూత్రమును దదర్శింబును
విశదీకరించెదను.

సూత్రము:—అథాతః ప్రాశ్నికం వ్యాఖ్యాన్యమః, పృచ్ఛకస్య
వాక్యాక్షరాణ్యకారాది స్వరసంయుక్తాని గ్రాహ్యణి, యది
తత్రాక్షరాణ్యధికాని భవంతి, బ్రాహ్మణం ప్రహ్లాదం శ్వేత
పుష్పాన్యతమం బ్రూహీతి. క్షత్రియం నదీష్వాన్యతమాం
వదేతి, వైశ్యం దేవాన్యతమం బ్రూహీతి, శూద్రం ఫలాన్య
తమం కథయేతి, ప్రతివదేత్తదుక్త్యా తదభిమతం విజ్ఞాయ,
తదనుగుణం తత్ప్రశ్నఫలం బ్రూయాదిత్యేకే సమావనంతి.

తా. అనఁగాఁ బ్రశ్నాక్షరంబులను, స్వరములను, వేఱు
వేఱుగఁ జక్కఁగ లెక్కించి స్వరంబులకంటె నక్షరంబు లధి
కంబులుగ నుండినచో, శాస్త్రజ్ఞుఁడు పృచ్ఛకుని ప్రతి ప్రశ్న
చేయవలసినది. అదెట్లునఁగా:—“పృచ్ఛకుని జాతి విచారించి
యందు బ్రాహ్మణుని తెల్లపూవులలో నొకపూవు పేరు చెప్పు
మని యడుగవలయును. క్షత్రియుని నదులలో నొకదానిం
జెప్పుమని యడుగవలెను. వైశ్యుని దేనతలలో నొకపేరు చెప్పు
మని యడుగవలయును. శూద్రుని ఫలంబులలో నొకపేరుచెప్పు
మనియు, ప్రతి ప్రశ్న చేసినవాఁడు చెప్పినదాని స్వరూపయో
గ్యతానుగుణంబుగా వానికి ఫలము గల్గునట్లుఁబోయి తెలుపఁ
దగు నని కొందఁ ఁందురు.”

మఱియు,

సూత్రము:— అథ సంయుక్తమసంయుక్త మభిహిత మభి
హిత మభిసూరిక మాలింగిత మభిసూమితం దగ్ధ మిక్యన్త
విధం ప్రాశ్నికం. యది తదా ప్రప్తా వ్యకాయం పృశీ
తత్వం యుక్తం లాభికరం, యది వధి శయానో వాహ
గోవా భావరహితః ఫలద్రవ్య వర్జితోవా, పృచ్ఛతి తద
సంయుక్తం బహుదిశానంతర ముఖలాభికరం, యది వ్యవ
యేన పృశీత్యవ్యాంగం తదభిహిత మలాభికరం, యది
వ్యవస్తేన వరకాయం పృశతి తదవభిమతలాభికరం వ్య
ప్రయత్నేన వరవ్యవప్రయోజనంవా, యది మత్తక కటి
హృదయ హస్తపాదం మర్దయే తదభిసూరికం రోకాహ
దకం, యది దక్షిణకరేణ విజతయం పృశీతదాలింగితం
సుఖోదర్శకం, యది దక్షిణపాణివా, వామకరేణ వరవ్యాం
గం పృశతి తదభిసూమితం కింధిస్తాభికరం మిత్రాగమన
శంసిచ. యది రోదనముఖభయవాక్ జలపీచపథే ధర్తి
హీనః పృచ్ఛతి తద్దగ్ధం నిచ్ఛలంచ, యది తదా మత్కర
వాయసకారణఖండకుష్టిమణి బధిరసంక్షోభరాదికం పృష్ఠ
శతి తదపి దగ్ధం దుఃఖపీడాది బహుళం భవతీతి వేష్టయాచ
మేయ మిత్యేకే.

తా. అనగా (1) సంయుక్తం (2) అసంయుక్తము (3) అభి
హితం (4) అభిహితము (5) అభిసూరికము (6) అలింగితము
(7) అభిసూమితము (8) దగ్ధము అని యిదిమిది విధములు
గలది. తద్వైదిమిదింటికి లక్షణము లెవ్వ యివ్వఁగా:—పృచ్ఛ

కుండు ప్రశ్న చేయు సమయంబునఁ దనచేతితోఁ దనశరీరంబును స్పృశింపుచు నడిగినపక్షంబున నాప్రశ్నకు సంయుక్తమని పేరు. అందున లాభఫలంబని చెప్పవలయు. మఱియుఁ బండుకొని యుండువాఁడును, దారిం బోవువాఁడును, వాహనమెక్కినవాఁడును, ఆవశ్యకము లేనివాఁడును, రిక్తహస్తంబును, బ్రశ్న చేసినచో నది యసంయుక్తమని పేరు. అందువలన దినంబులు గడచినపిదప నొకించుక సుఖలాభము గల్గునని చెప్పవలయును. మఱియు నెడమచేతితో నెడమప్రక్కఁ దాఁకితే 'యభిహిత' మని పేరు. అందువలన లాభములేదనవలయును. తనచేతితో నితరుని శరీరంబును దాఁకినచో నది 'యనభిహితం' బని పేరు. అందుచేఁ దలంచిన కార్యంబు కాదని చెప్పవలెను. మఱియు నడుము, తల, తొమ్ము, చెయి, కాలు—వీని రుద్ధుకొనుచు నడిగినయెడ 'నభిఘాతకం' బని పేరు. అందులకు శోకకరంబగు ఫలంబని చెప్పవలయును. మఱియు, కుడిచేతఁ దనదేహమును దడవినచో 'అలింగితం' బని పేరు. అందువలన లాభంబును సౌఖ్యంబును గల్గుననవలెను. ఇదియునుంగాక కుడిచేత నెడమచేతను దేహంబును దడవుకొంచు నడిగినట్లయిన 'నభిధామితం' బనవలయును. అందులకు గించిల్లాభమనవలెను. మఱియు నేడ్చినను, కనులనీరొల్కమాటాడినను, భయపడినను, నీటినమీషమున నిల్చిగాని, పల్ల పుష్పమున నుండిగాని, భక్తిలేక కఠినముగఁ గాని యడిగినచో 'దగ్ధ' మని పేరు. అందుకు నేకకార్యంబుగాని నిష్ప్రయోజనంబని చెప్పవలయును. మఱియుఁ గుక్క, కాకి, కుంటి, గ్రుడ్డి, పొట్టి, కుష్మ

రోగి, రంకుకొడుకు, వ్యభిచారిస్త్రీ, దుర్జనుడు, విజాతి, విధవ
స్త్రీ, దుర్గంధదేహమనుష్యులను, వీరిని తాకుచుఁ బ్రశ్న యడిగి
నచో నదియు 'దర్శప్రశ్నంబ' అందులకు దుఃఖపీడాకరంబయిన
ఫలమని చెప్పవలయు.

సూత్రము:—అథ దృష్ట్యా జీవమూలధాతవ ఉన్నే యా
అత్రాయం.

జ్ఞో. ఊర్ధ్వదృష్ట్యా భవేజ్జీవ అథోదృష్ట్యాచ మూలకమ్,
సమదృష్ట్యా భవే ధాతు ర్మూలదేవేన భాషితమ్.

తా. అనఁగా నూర్ధ్వదృష్టితోఁ బ్రశ్న చేసినచో మను
ష్యాదిజీవచింత యనియు, లేక జీవనోపాయచింత యనియు,
అథోదృష్టితో నడిగిన, నది పృథ్వాది మూలచింత యనియు,
సమదృష్టిచే నడిగినపక్షంబున సువర్ణ రజితాది రత్నధాతుచింత
యనియుఁ జెప్పవలయును. ఇట్లు "మూలదేవసిద్ధమునివర్యుని
వలనఁ జెప్పఁబడియె.

సూత్రము:—అథాహ్నాః కాలేషు త్రిష్వపి త్రిభాగకేషా
దయే దేవధాతుమూలాని, మధ్యాహ్నా ధాతు మూలజీవాః,
అస్తమయే మూలజీవ ధాతవో జ్ఞేయాః.

తా. అనఁగాఁ బగటి కాలప్రమాణంబును, తొమ్మిదితో
భాగంబు లొనర్చి, ఆతొమ్మిది కాలంబులయందుఁ బృచ్ఛ
కుని తొమ్మిది చింతలును గన్పట్ట నగును. ఎట్లనఁగా, పగటి
కాలప్రమాణము ముప్పది ఘడియలలో భాగ మొక్కొంటికి
ఘడియలు 3, విఘడియలు 20 అగుచున్నయది. సూర్యోద
యాది ఘడియలు 3. విఘడియలు 20 వలకును జీవచింత

యనియు, ౬-౪౦ వఱకు ధాతుచింత యనియు, పిదప ౧౦ ఘడియలు వఱకు మూలచింత, ౧౩-౨౦ వఱకు ధాతుచింత, ౧౬-౪౦ వఱకు మూలచింత, పిదప ౨౦ వఱకు జీవచింత, ౨౩-౨౦ వఱకు మూలచింత, ౨౬-౪౦ వఱకు జీవచింత, ౩౧ వఱకు ధాతుచింత యనియుఁ దెలియఁదగినది. రాత్రికాలంబునకు విలామముగ జూడఁదగినది. ౧౦ గడియలు వఱకు ముదయకాలంబును, ౨౦ ఘడియలు వఱకు మధ్యాహ్న కాలంబును, ౩౦ ఘడియలు వఱకు సంతమయకాలంబు ననంబడును. సూత్రము:—అ థో దయ మధ్యాస్తే హ్వలింగితాభిధూమితదగ్ధా నామనంతి.

తా. అనఁగా పదిఘడియలు మధ్య ముదయ మాలింగిత కాలము, పిదప ౧౦ ఘడియలు అభిధూమితకాలము, పిదప అస్తమయ ౧౦ ఘడియలుకాలము దగ్ధమనఁబడును. మొత్తము ౩౦ ఘడియలు సరిపోవుచున్నది.

సూత్రము:—అథ కాలచేష్టయో రాలింగితయోః ఫల మాలింగిత మాలింగితాభిధూమిత మాలింగిత దగ్ధయోర్దగ్ధ మభిధూమితయో రాలింగితమభిధూమితదగ్ధయో రభిధూమిత మభిధూమితాలింగితయో ర్దగ్ధం దగ్ధయో రాలింగితం దగ్ధాభిధూమితయో ర్దగ్ధం దగ్ధాలింగితయో రభిధూమితం ఫల మి త్యగస్త్యః.

తా. అనఁగా అలింగితకాలంబున నాలింగితప్రశ్నకు సుఖ లాభకరంబని చెప్పవలయును. అలింగితకాలంబున నభిధూమిత ప్రశ్నకుఁ గించిల్లాభంబును మిత్రద్యౌగమనకరంబు నగు ననవలయును. అలింగితకాలంబు దగ్ధప్రశ్నకు నిష్ఫలపీడాకరం బని

వచింపవలయును. అభిధూమితకాలంబున నభిధూమితప్రశ్నకు
 సుఖకరం బనియుఁ గార్యానుకూలం బనియుఁ జెప్పవలయును.
 అభిధూమితకాలంబున దగ్ధప్రశ్నకుఁ గించిట్లాభంబును మిత్ర
 ద్యౌగమనఫలంబు చెప్పవలయును. అభిధూమితకాలంబున
 నాలింగితప్రశ్నకు నిష్ఫల మగునని చెప్పవలయును. దగ్ధ
 కాలంబున దగ్ధప్రశ్నకు శుభఫలంబును జెప్పవలయును. దగ్ధ
 కాలంబున నభిధూమితప్రశ్నకు నిష్ఫలశోకకరం బనవలయును.
 దగ్ధకాలంబున నాలింగితప్రశ్నకుఁ గించిట్లాభకరంబును మిత్ర
 ద్యౌగమనకరం బగునని చెప్పవలయును. ఇ ట్లగ స్త్యముని
 మతంబు.

సూత్రము:—అథ ప్రశ్నాక్షరేషు స్వరవ్యంజనసంఖ్యాసమష్టి
 జ్ఞానాయ స్వరాంకాజ్ఞేయా అకారాది తత్సప్తయష్టష్టి
 చత్వారింశ త్పంచాశ త్పూర్ణాని గగనం షష్ఠీ సప్తతీ
 ర్వింశతి ర్నవతి శతేచ.

తా. స్వరాంశము-స్వరంబు లనఁగా అచ్చులు, వ్యంజనంబు
 లనఁగా హల్లులు. వీనికి అంకము:—అనఁగా గుఱుతు, అదె
 ట్లనఁగా, ఆ-20, ఆ-20, ఇ-20, ఈ-20, ఉ-20, ఊ-
 20, ఋ-0, ౠ-0, ఌ-0, ౡ-0, ఏ-20, ఐ-20,
 ఓ-20, ఔ-20, అం-000, అః-000, అని యర్థము.

సూత్రము:—కాదిక్షాంతానాం స్వరగిరి షడ్వేదపూర్ణాని,
 సప్తేర్షు వేదగిరిపూర్ణాని, మరుద్భుత వేదాచలపూర్ణాని,
 స్వరశాస్త్ర వేదభూతశూన్యాని, స్వరమరుచ్ఛాస్త్ర వేద

భూతాని, నిర్వృత్తికాస్త్రవేదమరుత్స్వరర్తు చాంబరపూర్ణా
నిచ.

తా. వ్యంజనాంకము అనఁగా హల్లులతోఁ జెప్పఁబడు సంఖ్యాగురుతు, క-౨, ఖ-౨, గ-౬. ఘ-౪, జ-౦, చ-౨, ఛ-౬, ఝ-౪, ఝ-౨, ఞ-౦, ట-౨, ఠ-౬, డ-౪, ఢ-౪, ణ-౦, త-౨, థ-౬, ద-౪, ధ-౪, న-౦, ప-౨, ఫ-౨, బ-౬, భ-౪, మ-౪, య-౨, ర-౨, ల-౬, వ-౪, శ-౨, ష-౨, స-౬, హ-౪, ళ-౦, డ-౦, ఇ ట్టూహింపఁదగినది.

సూత్రము:—అథాంకసమష్టిం త్రిభిర్విభజ్య శేషేణైకేనజీవో
ద్వాభ్యాం, ధాతు శ్శూన్యేన మూల మసంవాదేనైకం
నిరేకం వా.

తా. అనఁగాఁ బ్రక్కాక్షరంబులను బాగుగ వ్రాసుకొని వానితోఁగల వ్యంజనంబులకును స్వరంబులకును ముందు చెప్పఁ బడినట్టి సంఖ్యల నేర్పఱచి, యాసంఖ్య నంతయు మొత్తము నేయఁగా అంకసమష్టి యనంబడును. ఆసంఖ్యను మూఁటితోఁ గోసివేయఁగా మిగిలిన శేషసంఖ్య ౧-జీవచింత, ౨-ధాతు చింత, ౦-మూలచింతాదు లని చెప్పవలయును. చెప్పినది సరి పడకపోయినచో నాలెక్క కొక్కటి యెక్కువగాఁ గాని తక్కువగాఁగాని సరిచేసి చింతను జెప్పవలయును.

సూత్రము:—కాలచింతాసారూప్యేణ చింతాం నిర్దిశేత్తయో
ర్నిశ్చింతం బలీయక.

తా. అనఁగాఁ బగటికాలమును దొమ్మిదిభాగములుచేసి తెలిసిన చింతయును, ప్రక్కాక్షరాంక సమష్టివలనఁ జెలియ

వచ్చిన చింతయు, నొక్కటిగా నుండినపక్షంబునఁ పృచ్ఛకుఁ
చింతయు నదియ యని నిశ్చయింపవలయును. అది భిన్నమయిన
పక్షంబున వానియందుఁ బ్రబలమయినచింతను నిర్ణయింప వల
యును. సందిగ్ధము దుర్బలము. నిశ్చితము ప్రబలం బనఁ
బడును.

జీవచింతానిర్ణయము.

వ్యా. జీవశ్చతుర్విధః, ద్విపద, చతుష్పద, బహుపదాపద
భేదాత్ సంఖ్యాపిండచతుర్భాగావశేషేణైకేన ద్విపదో ద్వా
భ్యాం చతుష్పద స్త్రిభిరపదశ్శూన్యేన బహుపదో జ్ఞేయః.

తా. అనఁగాఁ బ్రశ్నాక్షర సంఖ్యాసమష్టిని నాల్గింట
పాల్గాన్న, మిగత ౧-అయితే, నీవు రెండుకాళ్లు గలజీవచింత
యడుగుచున్నా వనవలయును. ౨-అయితే నాల్గుకాళ్లుగల
జీవంబనియు, ౩-అయితే కాళ్లులేనివస్తువనియు, ౦-అయితే
బహుపాదంబులు గలదనియుఁ జెప్పవలయును.

వ్యా. ద్విపద శ్చతుర్విధో దేవ నృపక్షి నారకిభేదాత్.

తా. అనఁగా ౧-దేవత, ౨-మనుజుఁడు, ౩-పక్షి, ౦-
ప్రేతము.

వ్యా. దేవ శ్చతుర్విధః కల్ప భువనాంతర జ్యోతి ర్వాసి
భేదా దేకేన కల్పద్వాభ్యాం భువనం వనంవా త్రిభి రంత
రిక్షవాసిన శ్శూన్యేన జ్యోతిర్వాసినశ్చేతి.

తా. అనఁగా ముందువలె భాగించినట్లయిన, ౧-మిగిలితే,
విష్ణ్వాదిదేవత లనియు, ౨-అయితే అగ్నిగంగా నాగాదిదేవత
లనియు, ౩-మిగిలితే, యక్షపిశాచాదు లనియు, అధవా రాజు

లనియు, ఋషులనియును, ౦-అయితే నవగ్రహనక్షత్రాదు
లనియు నెఱుంగవలయును.

వ్యా. ద్విపదాస్త్రివిధాః పురుష స్త్రీ నపుంసక భేదాత్,
త్రిభి ర్విభజ్య నిర్దిశేత్.

తా. అనఁగా ముందువలెనే, మూఁటితో భాగించఁగా ౧-
మిగిలితే పురుషుఁ డనియు, ౨-మిగిలితే స్త్రీ యనియు, ౦-
నపుంసక మనియు నెఱుంగవలయును.

వ్యా. తే చ పంచధాభిద్యంతే బాలకుమార మధ్య యువ
వృద్ధా ఇతి.

తా. వాని నైదింటి భాగించఁగా, ౧-మిగిలితే బాలవయ
స్సనియు, ౨-కుమారవయస్సనియు, ౩-మధ్యవయస్సనియు, ౪-
యౌవనవయస్సనియు, ౦-వృద్ధత్వ మనియు నెఱుంగవలయును.

వ్యా. ఆలింగితాభిధూమిత దగ్ధేషు పుం స్త్రీ పండాన్యన్నే
యాని.

తా. ఆలింగితం బయితే పురుషుఁ డనియు, అభిధూమితం
బయితే స్త్రీ యనియు, దగ్ధం బయితే నపుంసకం బనియు
నెఱుంగునది.

వ్యా. మనుష్యః, పంచవిధో, బ్రహ్మ క్షత్ర వైశ్య శూద్ర
నీచాః పంచభాగేన జ్ఞేయాః.

తా. అనఁగా అయిదుభాగములు చేయఁగా, ౧-బ్రాహ్మణ,
౨-క్షత్రియ, ౩-వైశ్య, ౪-శూద్ర, ౫-నీచు లనఁదగినది.

వ్యా. పక్షీ ద్వివిధో జలస్థలచర భేదాత్.

తా. అనఁగా రెండుభాగములు సేయఁగా, ౧ జలచరపక్షి-
హంస, కొంగ మొదలయిన వనియు, స్థలచరపక్షి-కాకి, గ్రద్ద
నెమలి, కోడి మొదలయినవనియు, నదే లబ్ధము. అయిదుతో

భాగించగా మిగత ౧-తెలుపు, ౨ - నలుపు, ౩-పసుపు, ౪ - పసురు, ౦-ఎఱుపు, ఇట్లు రంగులు గనపట్ట నగును.

వ్యా. నారకినో ద్వివిధా యోనిజాః కర్తృజాశ్చేతి.

తా. అనగా రెండుభాగములు సేయఁగా ౧-పెద్దరోగము మొదలగు దుఃఖములు గలప్రాణి, ౨-మహాపాపప్రాణి లేక మృతి యని తెలుపవలయును.

వ్యా. చతుష్పద శ్చతుర్విధః ఖురి సఖి దంతి శృంగిభేదా చ్చతుర్భి స్తప్తే నిర్దేశ్యః.

తా. అనగా ౪-భాగశేషము గొతినెలు గల్గిన నాల్గు కాళ్లజంతువు, ౨-గోళ్లుగల నాల్గుకాళ్లజంతువు, ౩-కోటలుగల నాల్గుకాళ్లజంతువు, ౪-కొమ్ముగల నాల్గుకాళ్లజంతువని తెలియ వలయును.

వ్యా. ద్వాభ్యాం గ్రామ్య మారణ్యకం చేతి గ్రామ్యాః ఆజ మేష వృషభాదయః అరణ్యాః మహిష గవయ హరిణాదయో గజతురగౌ తూభయవాసినౌ వరాహశ్చ గ్రామ్యాః శృంగిణో గవాదయః అరణ్యకాః ఖడ్గాదయో మహిషోభయచరా సఖి నస్తు గ్రామ్యపూర్ణాలాదయ అరణ్యవ్యాఘ్రాదయో దంష్ట్రీణో గ్రామ్యా ఛషకాదయ అరణ్యా సింహాదయ ఏవం చతుష్పదా ఊహ్యో స్తత్త త్సంఖ్యయా తప్తేన.

తా. రెండుభాగశేషము. ౧ - గ్రామ్యచతుష్పాత్తు - మేక, గుఱ్ఱము, గాడిద, గోవు, ఎనుము, గొట్టియ, పిల్లి, కుక్క, పంది మొదలయినవి. శేషము, ౦-అరణ్యకచతుష్పాత్తు-జింక, దుప్పి, పంది, పులి, ఎలుగుబంటి, సింహము, ఖడ్గమృగము మొదలయినవి. ఎనుము, పంది, ఏనుగు, గుఱ్ఱము, ఎద్దు మొదలయినవి.

ఉభయచరములు-గొఱినె, గోరు, కోఱ, కొమ్ము ఇవి యరణ్య
నివాసము, గ్రామవాసము వీని గుర్తులచేత జీవనము నిశ్చయింప
వలయును.

వ్యా. జీవో ద్వివిధో జలచర స్థలచర భేదా త్పున ర్భక్ష్యా
భక్ష్య భేదాచ్చ.

తా. రెండు భాగశేషము, ౧-జలచరజంతుభేదము, ౦-స్థల
చరజంతు. అనఁగా ఎండ్రకాయ, చేప, మొసలి, తాచేలు
ఇవి జలచరములనియు, కుందేలు మున్నగునవి స్థలచరంబు
లనియు, ౨ భాగము, ౧ మనుష్యుఁడు తినఁదగిన జంతు
వనియు, దినఁదగని జంతువనియు నెఱుంగునది.

వ్యా. పున ర్జీవ స్త్రివిధః పిండాన్తా స్వేదజభేదాత్.

తా. ౩ భాగశేషము. ౦-౧-గర్భపిండమువలనఁ బుట్టెడు
గోవు మొదలయినవి. శేషము ౨-గుడ్డువలన జనించెడు పాము
పక్షి మొదలయినవి. ౦-శేషము, చెమటవలనఁ బుట్టెడు నల్లి,
దోమ, ఉఱుకు మొదలయినవి.

వ్యా. విషమసమష్టిసంఖ్యాయా మభిసూమితదగ్ధయోర్విష
జంతు శ్చతుర్విధః పుచ్చదంతశ్వాసాంగభేదాత్.

తా. అభిసూమితకాలంబున దగ్ధచేష్ట గల్గి సంఖ్యాసమష్టి
విషమ మాయెనేని విషజంతువని తెలియవలయును. ౪ భాగ
శేషము, ౧-తోఁకయందుఁగల విషజంతువు అనఁగాఁ బాము,
తేలు మున్నగునవి. శేషము ౨-కోఱయందు విషముగల నాగు
పాము, వెట్టిమక్క, ఊసరవెల్లి మొదలయినవి. ౩-ఉసురున విష
ముగల మండలసర్పాదులు. ౦-శిరంబున విషంబుగల యాఁగ,
ఉరిశింగి మొదలయినవి.

ధాతుచింతానిర్ణయము.

న్యాయా. ధామ్య అధామ్య శ్చేతి ధాతవో ద్వివిధాస్త్రా
నువర్ణాదయో లోహః అప్తా ధామ్యస్తే ద్వివిధా ఘటిత
ఘటిత భేదా ద్ఘటితోఽవ్యవిధ శ్శిరః కర్ణగ్రీవా బాహు హ
దయ కర కటిపాదాభరణ భేదా తే ద్వివిధా దక్షిణోత్తరాం
ధార్యభేదా ద్భూషణం ద్వివిధం ద్విపదయోగ్యం చతుష్ప
యోగ్యం చేతి ధాతు ద్వివిధః పాత్రయోగ్యో ముద్రాయోగ
శ్చ తత్తత్సంఖ్యయా భాగనిర్దేశః.

ధా. ధాతుచింతయందు సంఖ్యాసమప్తిని రెంటిచే భాగి
చంగా శేషము. ౧-కరిగించఁదగిన ధాతువు ధామ్య మనఁబడున
౦-కరిగించఁదగని ధాతువు అధామ్య మనఁబడును. ధామ్యధా
చింతయందు సంఖ్యాసమప్తిని ౮ చేత భాగించి శేషము ౧-బ
గారము, ౨-వెండి, ౩-తామ్రము, ౪-కంచు, ౫-ఇత్తడి, ౬-త
రము, ౭-సీసము, ౮-ఇనుము అని తెలియఁదగినది. ౧-భాగవ
సాముగఁ జేయఁబడినది. ౦-పనిచేయుచుండినది. లబ్ధము
చేత భాగించిన శేషము, ౧-శిరోభూషణము, ౨-కర్ణాభరణము
౩-కంఠాభరణము, ౪-బాహుభూషణము, ౫-హృదయభూ
ణము, ౬-హస్తభూషణము, ౭-కటిభూషణము, ౮-పాదభూ
ణము. మరల లబ్ధమును రెండవభాగము. ౧-దక్షిణాంగభూ
ణము. శేషము ౦-నామాంగాభరణము. మరల లబ్ధమును రెండ
భాగము శేషము. ౧-ద్విపాజ్ఞంతుయోగ్యాభరణము శేషము
౦-చతుష్పాజ్ఞంతుయోగ్యాభరణము. కాఁచి యూఁది కఠిగించ
దగిన లోహచింతయందు లబ్ధశేషములను గూడి ౧-భాగము
శేషము. ౧-పాత్రాదియోగ్యధాతు శేషము, ముద్రాదియోగ్య
ధాతు ౦-ఈలాగున నెఱుంగవలయును.

వా. ఆధ్యాకథాను ద్వివిధో మన్యాది ర్మృత్తికాదిశ్చ
 ద్వాభ్యాం భాగో మన్యాది ద్వాభ్యామర్ ప్రవాళ మాత్రిక
 పద్మరాగ వైడూర్య నీల మరకత గోమేధిక పుష్కరాగ చంద్ర
 కాంత సూర్యకాంతాయస్కాంత యామున ప్రాణామృత
 నార్తద సాలగ్రామ స్ఫటిక ధవళ శిలా పిష్ట శిలా భేదా త్పక్షుని
 శతివిధః, మృత్తికాదిస్త్రిణకలౌష్ఠ వాయుకాపిష్ట భక్షిష్టకాంగా
 రక్షైర నైరిక కార్ష పిచ్చట తాళక మాతీక మనశ్శిలా గంధక
 రసనాగ కిట్ట మండుగ పూరికా చుక కరీష పురీష పరీక
 పాషాణ పర్వత రంగమృత్స్నాన మధా భేదా త్పక్షునిశతివిధః,
 తత్త త్సంఖ్యయా భాగనిర్దేశశ్చేతి.

తా. ఆధ్యాకథానుచింతయందు రెండింటి భాగించి శేషము.
 ౧-రత్నాదులు, ౦-మృదాదులు, లబ్ధము అది చేత భాగించుగా
 శేషము. ౧-మాణిక్యము, ౨-హరము అనగా వజ్రము, ౩-పవ
 డము, ౪-ముక్త్యము, ౫-పద్మరాగము అనగా గెంపు, ౬-
 వైడూర్యము, ౭-నీలము, ౮-మరకతము అనగా బచ్చ, ౯-గో
 మేధికము, ౧౦-పుష్కరాగము, ౧౧-చంద్రకాంతము, ౧౨-
 సూర్యకాంతము, ౧౩-ఆయస్కాంతము, ౧౪-యమునాతాయి,
 ౧౫-శోణభద్రశిల, ౧౬-ఆమృతశిల, ౧౭-లింగశిల, ౧౮-గండ
 శిల, ౧౯ స్ఫటికము, ౨౦-తెల్లకాయి, ౨౧ పిట్టకాయి, ౨౨-
 వరటుకాయి, ౨౩-విషహరియచపూస, ౨౪-వాహముచ పూ
 ళించుపూస, ౨౫-శుక్రజిపూస, ౨౬-నల్లపూస, ౨౭-పిత్తప
 తాయి అని తెలియవలయును.

అదేప్రకారము మృత్తికాదిగణ మెఱుంగవలయు. ౧ శ్లో
 ఋకము త్రసరేణు, ౨ పెంప పెంట, ౩ ఇరుక, ౪ పిండి

మన్ను, ౧ గి నూడిదెమట్టి, ౬ ఇటికెమన్ను, ౭ బొగ్గుమన్ను, ౮ చవుటిమన్ను, ౯ కాలినతాయి, ౧౦ రేగడమట్టి, ౧౧ బంక మట్టి, ౧౨ హరిదళపుపల్కులమన్ను, ౧౩ కాకమాక్షికళిల, అథ వా హేమాక్షికము, ౧౪ మణిళిల, ౧౫ గంధకము, ౧౬ పార దము, ౧౭ అభ్రకము, ౧౮ కిట్టకము, ౧౯ ఎఱ్ఱమట్టి, ౨౦ కంపుమట్టి అడుసు, ౨౧ మలమృత్తు, ౨౨ ఎఱుపు, ౨౩ పుట్ట, ౨౪ కొండతాయి, ౨౫ కొండ, ౨౬ పన్నెమట్టి, ౨౭ సున్నము అని తెలియఁదగినది.

వ్యా. వర్ణః పంచధా శ్వేత కృష్ణ హరిత వీత రక్తభేదాత్.

తా. ౧ తో భాగించి శేషము ౧ తెలుపు, ౨ నలుపు, ౩ పసుపు, ౪ పసురు, ౫ ఎఱుపు అని తెలియఁదగినది.

అథ మూలచింతానిర్ణయము.

వ్యా. మూలం చతుర్విధం వృక్షగుల్మలతాత్పణభేదాత్.

తా. ౪-భాగశేషము, ౧-చెట్టు, ౨-పొద, ౩-తీగె, ౪-కసపు. అని తెలియఁదగినది.

వ్యా. పునర్మూలం సప్తవిధం జటాత్వక్ష్విఖాపత్రపుష్పఫల నిర్యాస భేదాత్.

తా. ౭-భాగశేషము, ౧-ఊడ, ౨-కట్ట, ౩-కొన, ౪-ఆకు, ౫-పువ్వు, ౬-కాయ, ౭-చెట్టునుండికాబెడు జిగట నీరు. అని యర్థము.

వ్యా. పునస్సప్తధావృత్త వక్త పర్వకంటకి క్షిరికం ఖండదీర్ఘ భేదాత్.

తా. ౬-భాగశేషము, ౧-అయితే గుండ్రము, ౨-పంకర, ౩-కణుపుగల, ౪-ముండ్లుగల, ౫-వాలుగల, ౬-గడ్డగల, ౭-నిడు పగు వస్తువులు ఇవి లబ్ధమును భాగించఁగాఁ దెలియనగును.

వ్యా. పునర్ద్వివిధం సూక్ష్మంచేతి, తద్ద్వివిధం సుగన్ధి దుర్గంధి
చేతి, తద్ద్వివిధం భక్ష్య మభక్ష్యంచేతి, తచ్చ వడ్విధం, తిక్త,
కటు, కషా, యాష్టు, లవణ, మధుర, భేదేన, తదపి ద్వివిధం
మృదు కఠినమితి, తద్వర్ణః పంచధా శ్వేతకృష్ణహరితరక్త చిత్ర
భేదాశ్చలం చతుర్విధం దీర్ఘవర్తుల వక్రఫలకభేదా స్థూలం
ద్వివిధం, బీజావాపం కాండావాపంచ పునస్త్రివిధం జలసహ
తపసహ వాతసహ భేదా త్పున శ్చతుర్దశవిధం ఫలపుష్ప నిర్యా
సత్వద్దారుమూల పత్ర కాండకాష్టభాజనకంటక తృణౌషధలోహ
భేదాద్విభజ్య లబ్ధం శేషేణ సంగుణ్య పునరుత్తరేణ విభజే దితి
తత్త న్నానేన భాగనిర్దేశః.

తా. ౧-భాగము, ౧-సూక్ష్మము, ౦-స్థూలము. మరల రెండు
భాగములుచేయ, ౧-సుగన్ధము, ౦-దుర్గన్ధము. మరల రెండు
భాగములుచేయ, ౧-తినఁదగినది, ౦-తినఁదగనిది. మరల, ౬-
భాగములుచేయ, ౧-చేఁదు, ౨-కారము, ౩-ఒగరు, ౪-పులుసు,
గి-ఉప్పు, ౦-తీపు. మరల రెండు భాగములుచేయ, ౧ మెత్త
నిది, ౦-గట్టిది. వానివన్నె గి తెఱంగులు గలవి. ౧ తెలుపు,
౨ నలుపు, ౩ పసుపు, ౪ ఎఱుపు, ౦ చిత్రవర్ణము. మరల
నాల్గుభాగములుచేయ, ౧ నిడుపు, ౨ గుండ్రము, ౩ వంకర,
౦ చప్పట. మరల మూలచింత రెండు విధాలుగలది. ౧ విత్త
నమై పుట్టునది, ౦ కొమ్మలుగలది. మరల మూడు భాగములు
చేయ, ౧ నీటిబలమున నగునది, ౨ ఎండవలన నగునది. ౦ గాలి
వలన నగునది. మరల ౧౪ భాగములుచేయ, ౧ కాయ ముఖ్య
మయినది, ౨ పుష్పప్రధానమయినది, ౩ బంక పా లుపయోగ
మయినది, ౪ పట్ట నార కుపయోగమయినది, ౫ మ్రోసు దూలా
దుల కుపయోగమయినది, ౬ వేరుపయోగమయినది, ౭ ఆకు

అవయోగము, ౮ కంభాల కుచయోగము, ౯ చంటకట్టియల
కుచయోగము, ౧౦ పీడ సామానుల కుచయోగము, ౧౧ ముండ్లు
గలది, ౧౨ కనవు, ౧౩ కౌమధము, ౧౪ లోహాదుల కుచ
యోగ మయినది. ఇది యక్షరాంకరాశిని తత్తద్విధ సంఖ్యతో
భాగించి శేషఫలమును గోళంగా నాశేషము, విధసంఖ్యచేత
భాగించవలయును.

వ్యా. అథాంగన్నరేఖ మూలమున్నయే న్నష్టకోదర బాహు
వృక్షపాదన్నరేఖ వృక్షగుల్మలతాపల్లీ కందాని భవేయః.

తా. మూలచింతయందుఁ బృచ్ఛకుఁడు తలముట్టికొనిన,
వృక్షచింత యనియు, ఈదరము, తొమ్మిది, తాఁగినచో, గుల్మచింత
యనియు, భుజములం రెట్టలు తాఁగినపక్షంబున, చెట్లయొక్క
తొమ్మిదిచింతయనియు, వీరపుఁదాగిన, తీరగచింతయనియు, పాద
మునంటిర, వేరు గడ్డలచింతయనియు నెఱుంగఁదగినది.

అథ నష్టప్రశ్న విచారః.

వ్యా. డై వజ్రే ఖం వశ్యతి పృష్ఠం నష్టం భే భవేదధోనిరీక్షకే
అథో వక్తవ్యమ్.

తా. జ్యోస్యకుఁడు పైని చూచుచుండఁగా నెవరేని నష్ట
ప్రశ్నమడిగితే యాసొత్తు మీఁదిభాగమునం దున్నదనియు,
క్రిందఁ జూచునపు డడిగినందులకుఁ గ్రిందిభాగమునఁ గల
దనియుఁ జెప్పవలెను.

వ్యా. యత్ర పృచ్ఛతి ప్రస్తా య త్రాహికతే తత్ర వక్త
వ్యం తన్నష్టం వస్తు.

తా. అనఁగాఁ బృచ్ఛకుఁడు, ఏమూల నిలిచియడుగునో, ఏ
తావును జూచునో ఆమూలగాని యాతావునఁగాని సొత్తున్నదని
చెప్పఁదగినది.

వ్యా. నష్టదినాది ప్రశ్నదిన పర్యంతదినాని సంవత్సరభేదే
దేకాదిక్రమేణ గ్రహరసాశల దేవాలయ పరశక్తచోర
గ్రహేషు తన్నష్టం జానీయాత్.

తా. అనగా సాత్తుపోయిన దినము మొదలు ప్రశ్నకాల దిన
పర్యంతముగల దినములు, ౧ తేత పాల్గొన్నచో, ౧ త నష్ట
ద్రవ్యము ఇంట నున్నదనియు, ౨ పాతొళిమున నున్నదనియు,
౩ దేవాలయమునఁ గలదనియు, ౪ పాతుకింటఁ గలదనియు,
౦ దొంగయొద్ద గలదనియుఁ జెలియఁదగినది.

వ్యా. ఆశ్రేదం శంఖలిఖితా వాచాతుః.

శ్లో. నష్టా త్ప్రశ్నాంత ఘటికా తాడితాక్షర సంఖ్యయా,
పూర్వోక్త నూత్నయా వర్తే శ్శేషతాడిత లబ్ధయా.

ద్రవ్యగ్రామ గృహస్థానం చోఽర్థానం విల్పితే,
స్వరం వ్యంజనసంఖ్యాధి రమరూపాధి రుచితే.
యోజ్యమానాక్షరై ర్భాష్యం తత్తన్నామాక్షరాక్షరైః,
తృతీయం ప్రథమం యోజ్యం చతుర్థ మపి సంవతే.
ద్వితీయం చ తృతీయైశ్చ చతుర్థే సంవతం తథా,
వ్యంజనానయనే శ్శేషం స్వరావయవమస్యథా.
సంవతే ద్వితీయం త్యాజ్యం చతుర్థే సంవతం తృతీయే,
తృతీయే చాప్తకం హిత్యా వదూః తు ద్వితీయైశ్చ.
ప్రథమం తు తదేవ స్యా దితి నష్టాన్తి లాభః.

తా. అనగా శంఖలిఖితం అనువాదు చెప్పినయధిప్తాయ
మెట్టనగా—ప్రశ్నాక్షర స్వరవ్యంజనాంతరాలి, నష్టశ్లోక
కాలము మొదలు ప్రశ్నకాలము వఱకు గడిచిన ఘడియంతో
గుణించి ఆ క చ ట త ప య శ వర్తంతో భాగించి శేషమును
వరుసగా చ్రాసి, మరల నాశేషముతో లబ్ధమును గుణించి, ఏడు

నదేనిధముగా వ్యంజనాక్షరములను సాధింపవలసినది. సంఖ్యా
 శేషసూత్రముయినది యంతలా విరమించును. వానిలో, కా
 వంచనర్థమునందే ప్రత్యేకముగ నిభక్తాగత శేషములనుబట్టి
 ౧ నష్ట ద్రవ్యనామము, ౨ గ్రామనామము, ౩ ఇంటిపేరు,
 స్థలముపేరు, ౪ గోదొంగపేరు. తెలియఁగలందులకు నుపయో
 గింపవలసినది. సమష్టిసంఖ్యను వ్యంజనసంఖ్యతోఁ జేర్చి స్వ
 సంఖ్యతో భాగించఁగా లబ్ధములు వరుసతో స్వరము లగును
 వానిని పూర్వోక్త వ్యంజనములతోఁ గ్రమానుసారముగ జ
 పఱచిన నది నామాక్షరపక్షిక్తి యగును. ఇది సంస్కృతభాష
 తెలియఁదగినది, ౩ వర్ణముతో భాగింపఁబడిన దానిని మొదటి
 వర్ణముతోఁ గలుపవలయును. ౪-వ దానిని, ౫-వ దానితో
 ౨-౩-౪-౫ కూడవలసినది, ఈక్రమము వ్యంజనాక్షరములను
 సాధించువేళ జ్ఞప్తియుంచఁదగినది. స్వరములను సాధించువే
 లేఱునిధము, ౫ లో, ౨-౪ లో, ౫ లో, ౩ లో, ౪-౨ లో
 ౬ మొదలు నాల్గవ సంఖ్యగణము రెండవ సంఖ్యగణమునంద
 సంఖ్యను వ్యవకలనము చేయఁదగినది, మొదటి సంఖ్యకు నీవికల్ప
 ములేను. ఇది నష్టద్రవ్యమును కనిపట్టి మరల సంపాదించుకొన
 టకు ముఖ్యసాధనము, ఈవిషయము సంప్రదాయప్రకారమ
 గురువును నేనించి తెలుసుకొనఁదగినది.

శ్లో. అష్టకోణం లిఖే చుక్ర మష్టవర్గా నివిర్దిశేత్,
 ప్రష్టా స్పృశతి యతోక్తాం తతోక్తాక్షరసంఖ్యయా.
 ప్రాగుక్తయా తు సంపిండ్య ప్రశ్నప్రాధమికాక్షరే,
 సంయోజ్యాక్షరసంభక్త శేషనామాక్షరం వదేత్.

తా. అష్టకోణచక్రంబునందుఁ బూర్వోక్తాష్టక వర్గాక్షరం
 బులను వరుసగా వ్రాసి పృచ్ఛకుఁడు స్పృశించిన కోణాక్షర

ములకుఁ గల పూర్వోక్తసంఖ్యను వ్రాసి మొత్తము చేసి.
ప్రశ్నాక్షరసంఖ్యతో గుణించి అక్షరమాతృకాసంఖ్యతో భాగిం
చఁగా శేషము నామాక్షర మగును.

శ్లో. ఇ ఈ పంచగుణం ప్రోక్తం ఉ ఊ సప్తగుణం తథా,
ఏ వి ఏకాదశగుణం ఓ ఔ షడ్గుణితం క్రమాత్.
సామాన్యం ద్విగుణీకృత్య గతలగ్నసమన్వితమ్,
స్వరసంఖ్యాహృతే శిష్టం చోరనామాది మస్వరః.
సమప్తి వర్ణ సంభక్తే చోర నామాదివర్ణకః,
కాలదేశానుమానేన సర్వమన్యథస్థమున్నయేత్.

తా. ప్రశ్నాక్షరములయందు, ఇకార ఈకారములను
అయిదుతో, ఉకార ఊకారములను ఏడుచేతను, తక్కిన
యచ్చులను రెండుచేతను గుణించి, యా మొత్తమునకు గతలగ్న
సంఖ్యఁ గూర్చి ప్రశ్నాక్షరములయం దెన్నిస్వరములు గలవో,
యన్నింటిచేత భాగింపఁగా శేషించినది చోరనామమున
మొదటియక్షరమునకు స్వరమగును. ఈలాగునఁ బ్రశ్నాక్షర
సమప్తిని యక్షరమాతృకాసమప్తితో భాగింపఁగాఁ జోరనామ
మునఁ బ్రథమాక్షరము వచ్చును. వ్యంజనాక్షరముల (హల్లులు)
గుణకారసంఖ్య గురూపదేశగమ్యంబు, తక్కిన వానిని ప్రకృ
తోచితంబుగ నూహించుట మంచిది.

శ్లో. పూర్వోక్తాక్షరసంఖ్యాయా ద్వాదశాంశకరాశిషు,
గ్రామక్షేత్ర చతుర్థార్థ రసాతల నభస్సుచ.
శూన్యాగారే పథి గృహే పరగ్రామే గృహోపరి,
తటాకే చ నదీతీరే నప్తవస్తు వినిర్దిశేత్.

తా. పూర్వోక్త ప్రశ్నాక్షర సంఖ్యాసమప్తిని పండ్రెం
డుతో భాగించి యొకటిమొదలు పండ్రెండువఱకు శేషమును

రాశిగఁ చెలియవలెను. మేషము స్వగ్రామమునందును, పుష్య భము స్వక్షేత్రమునను, మిథునము బహుమార్గములు చేరిన తావున, కర్కాటకము భూమిలోపలను, సింహము నాశా శమునను, కన్య నిర్మానుష్యగృహంబునను, తుల దారియందు, వృశ్చికము పరగృహంబున, ధనుస్సు పరగ్రామమునను, మకరము గృహంబుమీఁదను, కుంభము చెఱువు దగ్గఱను, మీనము నదీతీర మున, నథవా నీటిలోపలను గలదని నిర్ణయించఁదగినది.

అథ చింతావిశేషనిర్ణయః.

వ్యా. అథ సంయుక్తాద్యష్టానుక్రమేణ, ఉత్తమం మధ్య మం లాభం, జీవం, లాభం, సంయోగ మర్థం యోగం చేతి చింతయేత్.

తా. అనఁగా సంయుక్తప్రశ్నమయినచో సుత్తమ విషయ చింత, అసంయుక్త ప్రశ్నమున మధ్యమచింత, అభిహితంబున లాభచింత, అనభిహితంబున జీవచింత, అభిఘాతకంబున లాభ చింత, ఆలింగితంబున సంయోగచింత, అభిఘామితంబున ధన చింత, దగ్ధంబున యోగచింత యని యిట్లెఱుంగవలయును.

శ్లో. పిండే ప్రశ్నాక్షరాంకానాం తప్తే ద్వాదశభి ర్భవేత్,
రాశి ర్తేషాదిః మేషే ద్విపాదః పరిచింత్యతే.

చతుష్పదం చ పృషధే యుక్తే యుక్తం చ గర్భిణీ,
వ్యాపారం వ్యవహారం చ కర్కటే పరిచింతయేత్.

రాజకీయం తథా సింహే కన్యాయాం చ వివాహకమ్.

తులాయాం చింత్యతేధాతు ర్వృశ్చికే రోగచింతనమ్.

ధనలాభం ధనూరాశౌ మకరే కలహం రిషాః,

కుంభే గర్భధనం గోవ్యం మీనే స్థానవినిర్గమః.

తా. అనఁగా బ్రహ్మతర సంఖ్యాసమష్టిని పండ్రెండుతో భాగించి, శేషము మేషాదిగ రాశిగణనము చేసుకుని ప్రశ్న చెప్పవలయును. ఎట్లనఁగా:— ౧-మేషమునందు ద్విపాదజీవ చింతయనియు, ౨-వృషభమునందుఁ జతుష్పాదజీవచింత యనియు, ౩-మిథునమున రెండువిషయములతోఁ జేరినకార్యముగాని, లేక గర్భిణీసంగతి యనియు, సంతానవిషయమనియు, ౪-కర్కాటకమున వ్యాపారాదు లనియు, వ్యవహారమనియు, ౫-సింహమునందు రాజకీయవిషయాది గౌరవమును, ౬-కన్యాయందుఁ గన్యా విషయము, వివాహము, స్త్రీచింత యనియు, ౭-తులయందు ధాతువాణిజ్యచింత లనియు, ౮-వృశ్చికంబున నాలస్యరోగ విష జంతుహింసాదు లనియు, ౯-ధనుస్సున ధనలాభభూలాభాయు ధాదులనియు, ౧౦-మకరంబునందు శత్రుకలహ కారాగృహాది విషయంబులనియు, ౧౧-కుంభంబున గర్భచింతయు, లేక గోప్య విషయమును, ౧౨-మీనంబున స్థానచింతయు గమనాగమన చింత యనియు రాశిస్వభావమునుబట్టి చెప్పవలయును.

వ్యా. మతాంతరేతు, తేష్వేవక్రమేణ సువర్ణరజితాది లోహవస్త్రకార్పాసధాన్య ధనజలచరసూత్ర నానాద్రవ్యాణి చింత్యంతే.

తా. అనఁగా మేషమున బంగారమును, వృషభంబున వెండి యును, మిథునంబున రాగియనియు, కర్కాటకంబునఁ గంచును, సింహంబున నినుమనియు, కన్యాయందు వస్త్రాదులనియు, తులయందుఁ బ్రత్తి మొదలయినవనియు, వృశ్చికంబున ధాన్యాదు యందుఁ బ్రత్తి మొదలయినవనియు, మకరంబున జల లనియు, ధనుస్సున ధనసంబంధము లనియు, కుంభంబున నూలుత్రాళ్లు మొదలయినవనియు, జంతువు లనియు, గుంభమున నూలుత్రాళ్లు మొదలయినవనియు, మీనంబున నానావిధ ద్రవ్యంబు లనియు నెఱుంగవలయును.

లాభాలాభనిర్ణయః.

వ్యా. సంయుక్తే లాభః, తదా చంద్రనాడివహే న్న
భః, ఏకేనా పృథిధూమితేన మందతాభః, అభిఘాతికే సూర్య
నాడి వహే న్న ద్వాభ్యాం భాగోలాభశ్చ, దగ్ధేనాస్తిలాభః,
శూన్యేనాపి చంద్రసూర్యనాడికావహేత్, అన భిహితే దగ్ధ
నాస్తిలాభః, విపరీతే త్వస్తిలాభః, కాలచేష్టయోః ప్రబత్స
దుర్బలస్య బాధః, సత్త్వవిషయాణాం ప్రాతః. రజసో మధ్యం
దినం, తమసస్పాయమితి కాలబలం, పుంసాం దక్షిణాంగే స్త్రీణాం
వామాంగే చేష్టాబలం, దైవజ్ఞస్యవృత్తితోషా తోషా నిమిత్తాం
తరాణి చ నిమిత్తానీతి దిక్, వామనాసాస్వరశ్చంద్రనాడి,
దక్షిణనాసా స్వరసూర్యనాడి, సుషుమ్నాస్తంభ శూన్యనాడి,
సుషుమ్నాస్ఫురణం పూర్ణనాడి, స్త్రీ శీతశుక్ల సౌమ్యవిషయా
ణాం చంద్రనాడి సుఖం, ఉష్ణపురుషక్రూరవిషయాణాం
కృష్ణపక్షే దివాచ సూర్యనాడి సుఖం, శూన్యనాడ్యాం ఫల
భంగః, పూర్ణనాడ్యాం ఫలపూర్ణతేతి మంతవ్యం, సంయుక్తా
ద్యష్టప్రశ్నానాం సూర్యాది రాహ్వంతగ్రహః క్రమేణ నాభా
భవంతి, తేషు సూర్యాంగారక శనిరాహువః క్రూరాః, చంద్ర
బుధగురుశుక్రా స్సౌమ్యాః గ్రహానురూపఫలం భవతి, అనుక్త
మన్యతో గ్రాహ్యా మితి సంక్షేపః.

తా. సంయుక్తప్రశ్నమైతే ప్రయోజనలాభము. అప్పుడు
చంద్రనాడి యోడెనేని లాభము కానేరదు. అభిధూమితప్రశ్న
మయినచోఁ గాలయాపనమువలన లాభము కల్గును. అభిఘాతిక
ప్రశ్నమునందు సూర్యనాడి యాడినపక్షంబున ఫలభాగము
లేదు. దగ్ధమున లాభములేదు. శూన్యమునఁ జంద్రనాడి సౌమ్యం
బయినచోఁ బ్రశ్నఫలము శూన్యం బగును. అనభిహితకాలము

నందు దగ్ధప్రశ్నమయిన లాభములేదు. అది వ్యత్యస్తమయినచో
లాభము కల్గును. కాలప్రశ్న చేష్టాప్రశ్నములలోఁ బ్రబలమగు
దానివలన దుర్బలంబునకు భంగము కల్గును. ప్రాతర్తథ్యాహ్న
సాయాహ్నములయందు సత్త్వరజస్తమోగుణకార్యములను వరు
సగాఁ గాలబలముగల్గి యుండును. పురుషులకు దక్షిణాంగచేష్ట
యును, స్త్రీలకు వామాంగచేష్టయు బలకరం బయినది. ప్రశ్న
యడుగునప్పుడు జ్యోతిషుని సుఖదుఃఖంబులును శకునములను
ప్రప్తకుఁ గల్గుబలమునకు సూచకంబు లగుచున్నవి. ఎడమ
ముక్కున నునురు ఆడితే యది చంద్రునాడి, కుడిముక్కున
నును రాడితే యది సూర్యునాడి, అది చలించినచోఁ బూర్ణ
నాడి యనంబడును. స్త్రీ, సిత, శుక్ల, సౌమ్యవిషయంబులకుఁ
జంద్రునాడి మంచిది. పురుషోష్ణక్రూరవిషయములకుఁ గృష్ణపక్షం
బునకుఁ బగటికిని సూర్యునాడి బలము. సూన్యనాడి భనఫల
శూన్యము. పూర్ణ నాడి ఫలపూర్ణమగును. సంయుక్తము మొరలు,
రా.ప్రశ్నములకు సూర్యాదిగ్రహము లధిపతులు. వారిలో
సూర్య కుజ శని రాహులవలనఁ గ్రూరఫలము, చంద్ర బుధ
గురు శుక్రలవలన మంచిఫలము. ఈలాగుఫలకాస్త్రమునంతయు
నుపయోగించి పృచ్ఛకుఁ డడిగిన కార్యసిద్ధికి లాభాలాభంబు
లను నిర్ణయించి చెప్పవలయును.

కాలనిర్ణయము.

శ్లో. ఆలింగితే దినం ప్రోక్తం మాసం స్యా దభిధూమితే,

దగ్ధే తు వత్సరం ప్రోక్తం మూలదేవేనభాషితమ్.

తా. ఆలింగితప్రశ్నకు నొకదినము, అభిధూమితప్రశ్నకు
నొకనెల, దగ్ధప్రశ్నకు నొకసంవత్సరము. ఇటు ఫలపరిమాణకాల
మొలుంగవలయు. నిట్లు మూలదేవుఁ డనుమునిచేఁ జెప్పఁబడినది.

జయపరాజయనిర్ణయము.

వ్యా. తత్రాలింగితాభిధూమిత దగ్ధేషు జయసంధి పరా
యా స్యు రక్షరాంకపిండం త్రిభి ర్విభజే చేకేన జయే
ద్వాభ్యాం సంధిశ్శూన్యేన భంగో దక్షిణే ప్రష్టా జయం సప్త
భే సంధిం పృష్ఠే మరణం ప్రాప్నోతి శత్రువశోవా.

తా. అనఁగా నాలింగిత ప్రశ్నమయిన జయము కల్గును
ఆభిధూమితప్రశ్నకు సంధి యగును. దగ్ధప్రశ్నకు నపజయ
బగును. అక్షరాంకసమష్టిని మూడుచేత భాగించిన శేషము, ౧-
జయము, ౨-సంధి, ౦-భంగము, దక్షిణమున నడిగినచో జయము
ఎదుట నడిగినచో సంధి, వెనుక యడిగెనేని మరణము, అథవా
శత్రుబాధ. ఇట్లు జరుగును.

జీవనవిషయము.

శ్లో. అక్షరపిండద్విగుణం మాత్రాపిండం చతుర్దశం భక్తమ్,
త్రిభి రేకద్వ్యభ్రేషు చ జీవనపీడా వినాశనాని స్యుః.
విషమాక్షరేణ మరణం పీడాభూయాత్సమాక్షరేణాపి,
ఆఙ్కల్ సమతాయామ పృథీవ సౌఖ్యేన జీవతి ప్రష్టా.

తా. అనఁగా. బ్రహ్మక్షరములలో నక్షరసంఖ్యారాశి
రెండుతోగుణించి స్వరసంఖ్యారాశిని నాల్గింటఁ బెంచి య
రెంటినిఁగూడి మూటితో భాగించిన శేషము, ౧-జీవనసౌఖ్య
ము, ౨-కష్టము, ౦-మరణసమీపము. విషమాక్షరంబులయితే
మరణసమీపము, సమాక్షరంబులయినచో దుర్బలఫలము. స్వర
ములు అచ్చులకు సమంబయిన పక్షంబున జీవనసౌఖ్యంబును సగు
ననవలయును.

గమనాగమనవిషయము.

శ్లో. విభక్తశేషే జై కేన గమనం నిశ్చితం భవేత్,
ద్విశేషేతు విలంబేన శూన్య శేషే న గచ్ఛతి.

తా. ప్రశ్నాక్షర సంఖ్యాసమప్తి మూఁటితో భాగించినచో
శేషము, ౧-ప్రయాణము, ౨-ప్రయాణమాలస్యము, ౦-ప్రయా
ణము లేదని చెప్పవలయును.

సత్యాసత్యనిర్ణయము.

శ్లో. తథా త్రిభక్త మేకేన సత్యం ద్వాభ్యా మనిత్యుద్ధ,
శూన్యేన మిశ్రం విశ్లేయం పుచ్చ్యోద్దిష్టవత్తదాత్.

తా. అనఁగా అక్షరసంఖ్యారాక్షసి త్రిభాగ మొకప్పుడచో
శేషము, ౧-యథార్థము, ౨-అబద్ధము, ౦-మిశ్రము. ఇట్లే
ఁబంగదగినది.

దృష్టాదృష్టనిర్ణయము.

శ్లో. దృష్టాదృష్టం ప్రాగ్జడే వాలింగిలే దృష్ట ముచ్యతే,
దశాహే వాభిహామేతు దగ్ధే పక్షేణ దృశ్యతే.

తా. ప్రశ్నాక్షర సంఖ్యాపిండమును మూఁడుభాగములు
చేసి, శేషము, ౧-ఆగవదుననియు, ౨-అగవదవనియు, ఆగవడి
చెడిపోవుననియు, ఆలింగిత ప్రశ్నమైనచో సగవదుననియు, అభి
ధూమితం బయినఁ బదిదినంబులు గడచినవివర సగవదుననియు,
దగ్ధప్రశ్నమాయెనేని పదేనుదినంబులు గడచినవివర సగవదు
ననియు నిర్ణయించి చెప్పవలయును.

సుఖదుఃఖనిర్ణయము.

శ్లో. ప్రశ్నవ్యంజనసంఖ్యాం తు గణయే త్వరసంఖ్యయా,
తద్వర్గం గుణసంయుక్తం తచ్ఛేషేణ శుభాశుభమ్.

జ్ఞేయ మేకేన తు సుఖం ద్వభ్యాం దుఃఖం వినిర్దిశేత్,
 శూన్యే మిశ్ర మితి ఖ్యాత ముభయం వా నవిద్యతే,
 పాపాధిక్యే భవేన్నిద్రా శుభాధిక్యే విరాగతా,

తా. అనఁగాః బ్రహ్మక్షరములయందు వ్యంజనంబులను
 స్వరములతో గుణించి వర్గించి మూఁటితో భాగించిన శేషము,
 ౧-సుఖము, ౨-దుఃఖము, ౦-మిశ్రమము, పాపలక్షణ మధికం
 బయిన పక్షంబున నిద్రవోయిన ట్టేమియు నెఱుంగఁడు. శుభ
 లక్షణము లధికంబయినచో వైరాగ్యంబు కల్గును.

సుభిక్ష దుర్భిక్ష నిర్ణయము.

శ్లో. ప్రశ్నాక్షరాంకపిండశ్చ త్రిభువన పంచభిర్హ శేత్.

శేషం సుభిక్ష దుర్భిక్ష జలభంగ ఫలక్షయాః,

రాజకం దైవికం వాస్యాన్తూలదేవేన భాషితమ్.

ప్రశ్నాక్షర సంఖ్యాసమప్తిని త్రిభువనముచేసి, అయిదుతో
 భాగింపఁగా శేషము. ౧ సంవత్సరమువఱకు నాఫలము సమప్తిగా
 దేశమున కంతయుఁ గల్గెనుఫలము తెలియవలసిన పక్షంబున రా
 జగువాఁ డడుగఁదగినది. శేషము ౧-సుభిక్షఫలము, ౨-దుర్భిక్ష
 ఫలము, ౩-పంటలు లేదనవలయు, ౪-పంటలుండినను చెడి
 పోవును. ౦-రాజులు యుద్ధములవలనఁగాని అంతట గల్గిన
 యనావృప్తివలనఁగాని, అథవా వ్యాపక సాంఘాతిక రోగముల
 వలనఁగాని తొందఱ గల్గునని మూలదేవముని ప్రోక్తము.

అర్ఘ్ననిర్ణయము.

వ్యా. త్రిభక్తశేషేణైకేన చాలార్ఘ్నం ద్వభ్యాం సమార్ఘ్నం
 శూన్యేనార్ఘ్నవృద్ధి రితిసాధారణం, తత్తద్రవ్యానా మాక్షరాంక
 సమప్తిం ప్రశ్నాక్షరై స్సంగుణ్యా కాలాంతేన సంయోజ్య త్రిభి

వ్యభజేత్, తచ్ఛేషేణ ప్రకృతార్థాల్పక్షయా నిర్దిష్టకాలాత్వే
కేన కించిన్నూర్హా తా ద్వాభ్యాం సమతా శూన్యే నార్హాధి
క్యం బ్రహ్మణప్రశ్నే విపర్యయోరాజన్య ప్రశ్నే సమతా వైశ్య
ప్రశ్నేద్విగుణం క్రయవిక్రయప్రశ్నే పణిక్యమం విజ్ఞాయత ఇ
త్యాహ భగవాన్ గర్గః.

తా. పూర్వోక్తప్రశ్నాక్షరసంఖ్యాసమష్టిరాశిని మూటితో
భాగించినచో శేషము. ౧-అల్పార్థము, ౨-సమార్థము, ౩-
అర్థవృద్ధి, ఇది సర్వసాధారణఫలము. ఈపదార్థము వెలయెక్కు
వగునా యని యడిగినట్టులయిన నాపదార్థనామము వ్రాసి
పూర్వోక్తప్రకారము స్వరవ్యంజనసంఖ్యాసమష్టి నేర్పఱచి
ప్రశ్నాక్షరంబుల సంఖ్యాసమష్టితో అధవా అక్షరసంఖ్యతో
గుణించి పృచ్ఛకుఁ డడిగినకాలము, అప్పటి కెన్ని నెలలుగాని,
యదే నెలయందు నెన్ని జన్మంబులుగాని, వ్యవధానము గల్గి
యుండునో యంత సంఖ్యను దానితోఁ జేర్చి మూటితో
భాగించినశేషము. ౧ వెలకొంచెము తగ్గియుండును, ౨-వెల
సమముగ నుండును, ౩-వెల యెక్కువగును. ఈప్రశ్న వ్యాపా
రార్థిక బ్రహ్మణుం డడిగినచో వ్యత్యస్తముగ వచింపవలయు.
రా జడిగినపక్షంబున నిదేలాగు చెప్పవలయు. వైశ్యుఁడడిగితే
ధర రెట్టించియుండు ననవలయు. నితరుఁడయినచో నప్పటికి నీ
గణితాగతఫలము సరిగా జరగునని భగవంతుఁ డగు గర్గముని
వచించిరి.

గర్భచింతాఫలము.

వ్యా. త్రిభి ర్భాగః, ఆలింగిత్ గర్భః, ఏకే నాభిధూమితే
గర్భోనాస్తి, ద్వాభ్యాం దగ్ధేన గర్భపాతః, శూన్యే నాలింగితే
మాసే గర్భః, పుం జన్తచ, అభిధూమితే స్త్రీ, దగ్ధేవండం, ఓష్ణ

కంత గీవా నేత్ర లలాట కర్ణ సుర్యే నఖంస్పృష్టాస్వ సమ్మత
 పృచ్ఛతి పుత్రజన్త, నాభిహస్త పాదస్తనం. స్పృష్టాస్వ పృచ్ఛతి
 స్త్రీజన్త. ద్వాభ్యాం భాగ ఏకేన గౌరో, ద్వాభ్యాం శ్యామః,
 సంఖ్యాసమప్తి మష్టాభి ర్విభజ్య కుజోదయే రోగః, రాహు
 దయే వ్రణః, శన్యదయే మరణం, శుభోదయే జాతో జీవతి,
 పునస్తల్లబ్ధం పంచభి ర్విభజ్య ఏకశేషే మాతా పితృ సుత క్షేమః,
 త్రిభి శ్శూన్యేన చ తథా బోధవ్యం, ద్వాభ్యాం పితృగండః,
 చతుర్భి ర్దాతృగండః, స్త్రీజాతకే తద్విపరీత మితి.

తా. మూడింటభాగించిన శేషము. ౧-అలింగత చేష్టయుండి
 నచో గర్భముకలదనియు, అభిధూమితం బయినచో గర్భము
 లేదనియు, ౨-వ శేషమునకు దగ్ధమనియు నిందు గర్భస్రావంబగు
 ననియు, శేషము, ౦-అలింగితమునకు నడిగిన నెలలో గర్భమగు
 ననియు, నది పురుషజననం బనవలయు, ౦-అభిధూమితంబు
 నందు స్త్రీగర్భంబనియు, మఱియు దగ్ధం బయినచో నపుంసక
 జననంబనియు, మఱియు నడుగువాడు పెదవి, గొంతు, కన్ను,
 నొసలు, చెవులు, తల, గోరు, తొడ తాకుచు నడిగితే పురుష
 జననంబనియు, చేయి, కాలు, తొమ్ము, బొడ్డు ఇవి తాకుచు
 నడిగినచో స్త్రీజననంబనియు, నిదియునుంగాక సంఖ్యను రెంటి
 తో భాగించినచో, ౧-శేషమునకు జనించినశిశువు శ్వేతవర్ణ
 ముగ నుండుననియు, ౨-నలుపురంగుగల బిడ్డయనియుఁ జెప్పఁ
 దగినది. మఱియు సంఖ్యాసమప్తి నెనిమిదితో భాగించిన శేష
 మును సూర్యాదిగ్రహంబు లని భావించి అందు నంగారకుని
 వలన శిశువునకు రోగము కల్గు ననియు, రాహువువలనఁ గుఱు
 పులు మున్నగునవి కల్గుననియు, శనివలనఁ బ్రాణభయము కల్గు
 ననియు, శుభగ్రహమువలనఁ బుట్టినబిడ్డకు శుభఫలమును జెప్ప

వలయు. మఱియు నా లబ్ధసంఖ్యను అయిదుతో భాగించినచో
 ౧-తలిదందులకును శిశువునకును సౌఖ్యంబనియు, ౩-౦ అయి
 నచో నాఫలంబనియు, ౨-పితృగండమనియు, ౪-మాతృగండ
 మనియు నిట్లు స్త్రీవిషయమునందు వ్యత్యస్తఫలము జరుగును.

ఇంక వ్యభిచారవిషయము.

వ్యా. ప్రశ్నాక్షర సంఖ్యా సమష్టిని స్త్రీనామ సంఖ్యా
 సమష్ట్య సంగుణ్య సూర్యోదయాది గతఘటికాభి సంయోజ్య,
 మూల మాదాయ ద్వాభ్యాం విభజేత్, శేషమేకంచే న్నాస్తి
 వ్యభిచారః, శూన్యంచే దస్తీతి నిశ్చయః, తల్లబ్ధం శేషేణ సం
 యోజ్య, వర్గీకృత్య పంచభి ర్విభజేత్. శేషవికశ్చే త్స్వరిణీ
 ద్వయంచే త్పరబలాత్కారేణ, త్రయంచే దవ్య స్త్రీమాధ్యస్థేన,
 చతుర్థంచే ద్ధనేన, శూన్యంచే ద్భర్తృసమృత్యా, పునస్తల్లబ్ధం
 శేషేణ సంయోజ్య, తద్భవమూలం సంపాద్య సప్తభి ర్విభజే
 దేకేనోత్తమవర్ణో, ద్వాభ్యాం సమవర్ణ, స్త్రీభి రల్పవయస్క, శ్చ
 తుర్భి ర్మీచవర్ణః, పంచభిః స్వగ్రామే, షడ్భిః పరగ్రామే, శూ
 న్యేన బహుభి రితి న ప్రకాశయేత్ప్రాయేణ సర్వాసా మనై
 కాంత్యాత్.

వివాహవిచారము.

వ్యా. ఆలింగితేన వివాహ ఏకేన. అభిధూమితే కష్టేన ద్వా
 భ్యామపి. దగ్ధే నాస్తి. శూన్యేనాపి సంయుక్తేన వివాహః, అసం
 యుక్తేన అన్యగృహం తస్మాన్స్త్రీ, అభిహితే ద్వయోర్తరణం, అభి
 ధూతే శ్వశురమరణం, అభిధూమితే కన్యామరణం, అప్తాభిర్భా

గః ఏకేన వివాహః, ద్వాభ్యాం కష్టేన వివాహః, త్రిభిర్నా
వివాహః, చతుర్భిః కన్యామరణం వా షష్ఠతావా మన్యా
పంచభిః కన్యా పితృ మరణం దేశాంతరగమనం వా, స్త్రీవృణా
గమనం వా, షడ్భిస్సంయుక్తేన పరభంగః, షష్టభిర్వ్యయోర్వరణం
అష్టాభి ర్వ్యంగజమరణం పుత్ర మరణం వా.

తా. అనఁగా ఆలింగిత ప్రశ్నయందు శేషము, ౧-అయి
నచో వివాహమగును. అభిధూమితమున శేషము, ౨-అయి
నచోఁ గష్టముచేత వివాహమగును. ద్విగళాశ్మములయందు వివా
హము కలుగదు సంయుక్తమున వివాహమగును. అశుభయుక్తము
నందు పరగృహములోనుండు కన్యాప్రాప్త మగును. అభిహిత
ముచే నిర్దష్ట కాయువు తప్పువగును. అభిసూతమునఁ గన్యా
పితృగందము. అభిధూమితమునఁ గన్యాగందము, ఏదిఏదిచేత
భాగింపఁగా, ౧ వివాహసిద్ధి, ౨ ప్రయాణమునలన వివాహము
3 వివాహములేదు, ౪ కన్యకు వికల్పకల్లును, ౫ కన్యావాత్స
వానియు దేశాంతరమున కేగుటయునగును, అధివా కన్య భిషి
తప్పిపోవును, ౬ సంయుక్త ప్రశ్నకు పరునకు నాపద, ౭ వి
పతులకు నాపద, అధివా కన్యాదాతకు నాపద, ౮ అవి
లోపము, అధివా సంతానభంగ మగును.

ఆయుష్యప్రశ్న.

శ్లో. ప్రశ్నాక్షరాంకరాశిం తు విధితే ద్దుణసంఖ్యయా,
ఏకేన జీవనం ద్వాభ్యాం కష్టం మాన్యేన తన్మృతం.

తా. అనఁగాఁ బ్రశ్నాక్షరాంక సమష్టి 3-తో భాగంబు
శేషము, ౧-బ్రతుకను, ౨-కష్టసాధ్యము, ౩-చనిపోవును.

అథ కాలచారః.

వ్యా. ఏకేన వర్తమానః ద్వాభ్యాం భవిష్యత్కాలః శూన్యేన భూతకాలః.

తా. అనఁగా ఋరోక్తప్రశ్నాక్షరసంఖ్యాసమప్తిని మూడుభాగములు చేయఁగా ౧-వర్తమానకాలము, ౨-భవిష్యత్కాలము, ౩-భూతకాల మనియు నెఱుంగఁదగినది.

నష్టజాతకప్రకరణము.

వ్యా. సంవత్సర మాస పక్ష తిథి వార సంఖ్యాతప్త యైవ ప్రశ్నాక్షరాంకసమప్తి సంఖ్యయా తత్తత్ప్రీతిః. ఆత్రాయం శ్లోకః.—మాత్రా త్వేకగుణా ప్రోక్తా వ్యంజనం ద్విగుణం స్పృతం, తన్తానతప్తం జన్తోక్తం మూలదేవేన భాషితమ్.

తా. అనఁగా నష్టజాతకకాలము నడిగిన సంవత్సర మాసపక్ష తిథి వార పరిమాణ సంఖ్యచేత బ్రత్యేకంబుగ నక్షరసమప్తిని భాగించఁగా శేషములు పరుసగా సంవత్సరాదులగును, దానితో వర్తమానకాలమును జేర్చి తెలుసుకొనుట పక్షాంతరము, స్వరములు వ్యంజనంబులను ద్విగుణింపవలయు నిట్లు మూలదేవుని వచనము.

వ్యా. అక్షరసంఖ్యా సమప్తి ర్భాజ్యాహరక భాగశ్చైః ఫలానిజ్ఞేయాని. ౧౦౮-హరకం శేషే ఆయు రబ్దాః జన్మాబ్దో వా వర్తమానకాలా త్ప్రీగ్గణనే సృష్టిభవేత్, ద్వయంహరకం, శేషః పక్ష శ్చుక్లాదిః, సప్తవింశతి హరకం శేషమశ్విన్యాది, యోగ ప్రథా విష్కం భాదిః, త్రింశద్ధారకం శేషమంశః, ద్వాదశహరకం, శేషేణ ఫాల్గున చైత్ర కార్తిక మార్గశిర్ష పౌష మాఘ శ్రావణ భాద్రపదాః, ద్వాదశభి రాశ్వయంతి మాఘవా, వికాది ద్వాదశస్థానేషు న్యాయంతశేషేణ

మేషాది ద్వాదశలగ్నాని గ్రహసంస్థాఫలాదికం హోరాశాస్త్రము
మత్రోన్నేయ మితి శివమ్.

తా. ఆక్షరసంఖ్యాసమప్తిని హారకములతో విభజించగా
దచ్చేపము కాలం బగును. ౧౦౮-హారకం శేషం సంవత్సరం,
అనగా జన్మసంవత్సర మగును. ౬౦-మీద రెండవచక్రమున,
౧౦-చేరవచ్చును. అథవా జన్మాదిగతాబ్దంబు లగును. ౨-హార
కము, ౧-శుక్ల పక్షము, ౨-కృష్ణపక్షము, ౨౨-హారకశేషము,
అశ్వినాదినక్షత్ర మగును. అదేప్రకారము విష్ణుంభాదియో
గము, ౩౦-హారకశేషము, శుక్ల ప్రతిపదాదిదినము, అథవా
సౌరమానదినము. ౧౨-హారకశేషము, ౧-ఫాల్గుణము, ౨-చైత్ర
ము, ౩-కార్తికము, ౪-మార్గశిరము, ౫-పుష్యము, ౬-మాఘము,
౭-చైత్రాశ్విము, ౮-జ్యేష్ఠము, ౯-అషాఢము, ౧౦-శ్రావణము,
౧౧-భాద్రపదము, ౧౨-ఆశ్వయుజము, అథవా మాఘము.
౧౨-హారకశేషము మేషాదిలగ్నము, తక్కిన గ్రహచారఫల
మును హోరాశాస్త్రమువలనఁ జెలియవగును. శివమ్.

ఇది శ్రీమ దాలూరు వంశాంబుధి రాకామృగాంక
రామకృష్ణ దైవజ్ఞతనూభవ వాసుదే వాభిధేయ రచి
తాంధ్రతాత్పర్యసహిత కేరళ ప్రశ్నము
సంపూర్ణము.

చెన్నపురి: వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రులుఆండ్ సన్స్ వారి

‘వావిళ్ల’ ప్రెస్సున ముద్రితము.

P. I. Card Q. H. No. Ms. 22. 29-11-1946

ప్రతి 1-కి రూ. ౨.

రాజమార్తాండము	...	0	10
లోలంబరాజీయము, సద్వైద్యజీవనము	...	0	12
వస్తుగుణమహోదధి, తెనుగువచనము	...	6	0
వృక్షాయుర్వేదము, తాత్పర్యసహితము	...	0	6
శార్ఙ్గధరకృత త్రిశతి	...	0	12
సుశ్రుతశారీరము	...	3	0
షడ్రసనిఘంటువు, అభిధానరత్నమాల	...	1	0
నాసీజ్ఞానము, తాత్పర్యసహితము	...	0	4
అనుపానమంజరి	...	0	12
అజీర్ణమంజరి	...	0	4
దేహతత్త్వనిర్ణయము	...	0	4
మశూచికము (Small-pox)	...	0	4
సహదేవపశువైద్యశాస్త్రము, తాత్పర్యసహితము	...	0	8
సర్వాషధిగుణకల్పకము	...	2	8
సూతికాచికిత్స, డా॥ వరదప్పనాయుడుగారిది	...	1	4

జ్యోతిషగ్రంథములు

అష్టకవర్ణ, సాంధ్రతాత్పర్యము	...	0	8
అటువది (గత) సంవత్సరముల ఘటాంగము	...	10	0
1867—1927	...	0	12
ఆరూఢరత్నసిద్ధాంజనము	...	1	0
కృష్ణవాస్తుశాస్త్రము, అనువాస్తుసార సంగ్రహము	...	0	4
కేరళప్రశ్నము, సాంధ్రతాత్పర్యము	...	1	0
జాతకచంద్రిక, గోపాలరత్నాకరము,	...	0	3
గౌళిశాస్త్రము, తెనుగు	...		

	ప్రతి 1-3 దు. అ.	
భవ్యము, ప్రశ్నకాస్త్రము, తాత్పర్యపహితము	0 8	
విద్యారణకాస్త్రము, ఆంధ్రప్రదేశ్ పాఠశాలము ...	0 6	
కవితాచంద్రిక, చక్రవిప్రతి ...	0 8	
పుష్పలలితము, సాధారణప్రతి ...	0 8	
బృహద్రామాయణము, తెలుగువచనము ...	0 12	
బృహద్రామాయణము, ఆంధ్రప్రదేశ్ తాత్పర్య వ్యాఖ్యానము	5 0	
భీమరామాయణము తాత్పర్యపహితము ...	0 8	
భావార్థచంద్రిక " ...	1 0	
మయవాస్తువు, సాంధ్రతాత్పర్యము ...	0 4	
మహాభారతము, పదీక ...	2 0	
అశ్వతామము, ఆంధ్రతాత్పర్యపహితము ...	1 4	
మహాభారతము, ఆంధ్రతాత్పర్యపహితము ...	0 4	
మహాభారతము (మహాభారత) " ...	0 6	
వాస్తుశాస్త్రము " ...	0 6	
విద్యారణకాస్త్రము, సాంధ్రతాత్పర్యము ...	1 0	
విద్యారణకాస్త్రము (విద్యారణకాస్త్రము) ...	0 8	
విద్యారణకాస్త్రము, విద్యారణకాస్త్రము అనుష్ఠానము	0 4	
విద్యారణకాస్త్రము, తెలుగు	0 4	
విద్యారణకాస్త్రము, సాంధ్రతాత్పర్యము	0 4	
విద్యారణకాస్త్రము	0 4	
సామంతికాస్త్రము, పదీక ...	0 6	
విద్యారణకాస్త్రము, తెలుగు	0 8	
విద్యారణకాస్త్రము, ఆంధ్రతాత్పర్యము ...	0 12	

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రులు & సన్స్,

292, ఎస్.కె. రోడ్, మద్రాసు.